השתלמות כלנית בחרמון 3-4.6.2015

תקציר: בשנה זו בראשית יוני, הצמחייה עדיין ירוקה בצפון הגולן ובמרגלות החרמון בעיקר הודות לדגניים רב-שנתיים. בחרמון ההררי עתה סוף הפריחה ובחרמון הגבוה מעל 1900 מ' הפריחה במועד ההשתלמות – בשיאה. שנה זו היתה יוצאת דופן בכמויות הגשם והפיזור הטוב של הגשמים הביא ברוב אזורי הארץ לשיא של פריחה אביבי מתמשך עד סוף חודש אפריל. פרק הגשם הגדול של 16-11 באפריל תרם להמשכת הפריחה האביבית עד סוף אפריל ובמעונות הגבוהים הגשמים המשיכו גם לתוך מאי. לעומת זאת, צבעה של הצמחייה בחבל הים-תיכוני הנמוך ובחגורת הספר בעונה זו כבר מצהיב הודות לחד-שנתיים אשר השנה הגיעו לגובה 40-80 ס"מ (כמעט של פי 1.5 לעומת שנה רגילה!).

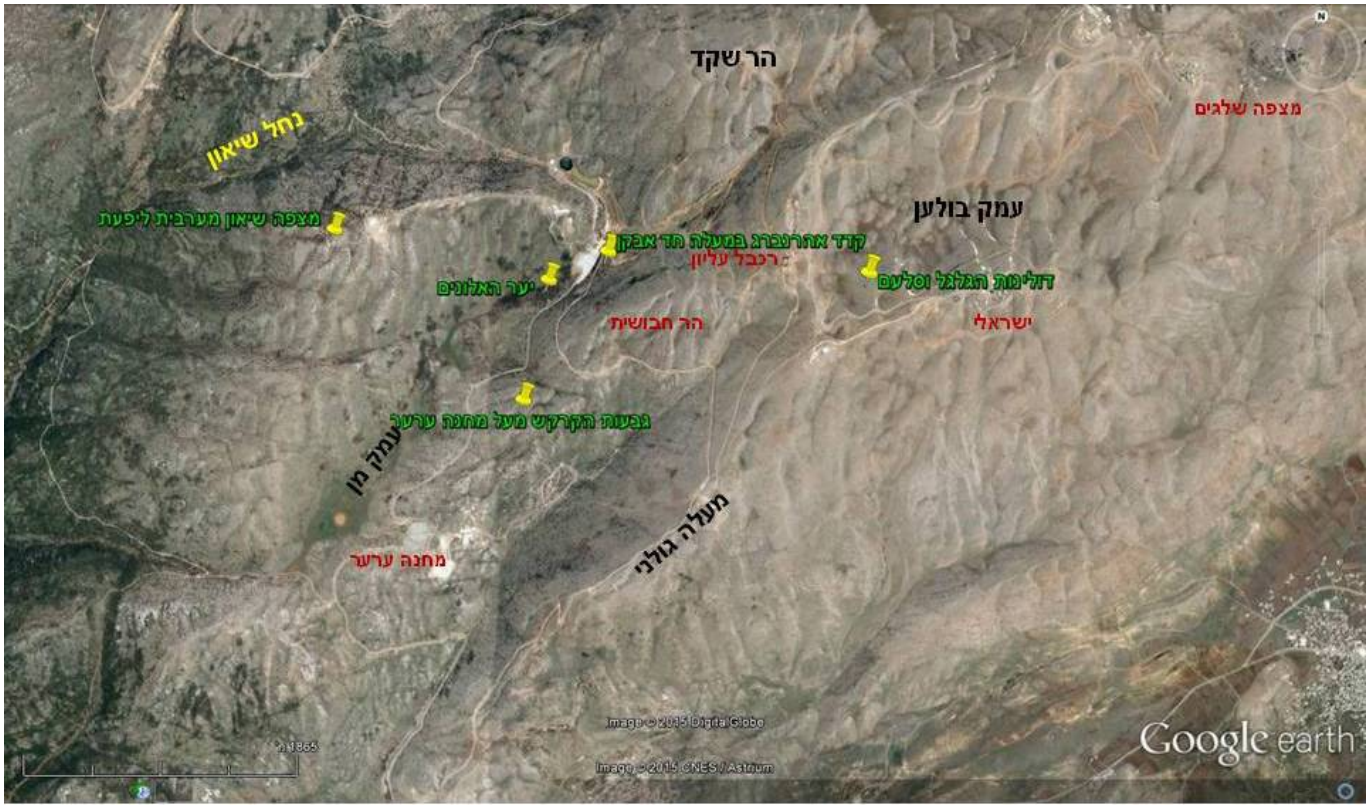
==========

חתך הצומח בחרמון – מבט על השתנות הצומח בנסיעה מקיבוץ שניר ודן ועליה דרך קלעת-נמרוד לחרמון הגבוה

חתך הצומח כולל שלוש חגורות עיקריות: 1. חגורת החורש הים תיכוני עד רום של 900 מטר. 2. חגורת היער ההררי – היא נושא המרכזי של ההשתלמות. 3. החגורה הטרגקנטית – מעל רום של 1900 מטר. הדגשנו כי חגורת החורש בחתך הר-דוב מעל קיבוץ דן מתחלקת במפנים דרומיים יובשניים לשתי חגורות משנה: עד גובה של 400 מטר מופיע יער פתוח של **אלון התבור** ובין העצים שולטת צמחיה עשבונית של קטניות ודגניים חד-שנתיים אשר הצהיבו זה מכבר. מעל 400 מטר מחליף את **אלון התבור** חורש של **אלון מצוי**, אשר מעל רום 750 מטר מצטרף אליו **אלון התולע** במעונות לחים וצפוניים . עד רום של 1300 מטר שולטים בשולי העצים ובחלקות המוארות בשמש צמחים חד-שנתיים, אותם מחליפים כלפי מעלה מינים רב-שנתיים עשבוניים. לדוגמא **תלתן משולחף** מחליף ברום מיני תלתן חד-שנתיים, **איטן ההרים** מחליף את **איטן מרצעני** ו**טופח החרמון** מחליף מיני טופח חד-שנתיים. לקריאה נוספת ולהעמקה – בספר טבע החרמון (1980).

המיוחד לצמחיה הטרגקנטית של החרמון לעומת הצמחייה האלפינית המקבילה באירופה

בשונה מהאזור האלפיני באירופה, שם הקיץ גשום, הרי בחרמון בחגורה הטרקגנטית הקיץ יבש לחלוטין וגם בחורף הקרקעות עד רום של 2800 מטר לפחות כלל לא קופאות . בחרמון בחגורה זו גדלים אפילו חד-שנתיים קטנים דוגמת **חספסנית זיפנית**, **מסרק כוכבי** ו**בר-נורית חרמשי**. לעומת זאת בחגורה האלפינית האופיינית לאירופה, תקופת הצמיחה הקצרה של טמפרטורה מעל 10 מעלות איננה מאפשרת כלל קיום של צמחים חד-שנתיים. גם בנושא זה אנו מפנים להתעמק ולקרוא בספר טבע החרמון (1980).

תחנות ההשתלמות – סמלים צהובים וכיתוב ירוק. מפת הבסיס – Googlr earth

תחנות ההשתלמות

1. **גבעות הקרקש מעל מחנה ערער** : סיור של 3 שעות ביער ספר הררי, בשליטת **אלון התולע**, **אלון הלבנון**, שיחים ועצים ממשפחת הורדניים.
2. **קדד אהרנברג במעלה החד-אבקן:** עצירה חפוזה לראות צמח נדיר ביותר בעל תפרחת מאחת היפות בישראל.
3. **דולינות סלעם וה"גלגל", חגורה כר-קוצית (טרגקנטית) באזור הרכבל העליון:** סיור של 2.5 שעות בדולינת הכריך, דולינת הסלעם, גבעת העריר וחזרה לרכבל עליון.
4. **יער האלונים ליד רכבל תחתון:** יער תפארת של **אלון הלבנון** ו**אלון התולע** במפנה צפוני תלול.
5. **מצפה שיאון מערבית ליפעת:** הליכה מיפעת (1705 מטר) על המצלעה הדרומית מזרחית של נחל שיאון עליון.

לגבי שמות התחנות והאתרים הגיאוגרפיים שבהם ביקרנו: לרבים מהאתרים אין שמות מוכרזים ומוסכמים ושמות כגון "סיבוב איציק" ו"מצבת בושרי" שכיחים בשימוש. לכן העדפנו באופן יוצא מהכלל בחרמון להציע שמות משלנו לאתרים שביקרנו. אנו מתנצלים שבמהלך ההשתלמות עדיין לא השתמשנו בחלקם ומנסים לתקן את מעט השמות שבמפות הקיימות נפלה בהן טעות של ממש. ברור ששמות צמחים מככבים בהצעות; כך גם היה בשנות השבעים של המאה הקודמת כאשר מייק לבנה ז"ל, יוסי לב-ארי ועבדכם הציעו את השמות להרים ולאתרי החרמון אשר התקבלו ברובם (דוגמת הר-חבושית, הר-שקד, רכס נמנמן, הר-סנאים, הר-לבנה וכד'). להלן השמות המוצעים, אתם מוזמנים לראות את מיקומם המדויק באתר עמוד ענן ובמפה המצורפת כאן.

גבעות הקרקש – יקרא כל הרכס, אזור הדולינות והגבעות שבין מחנה ערער למעלה החד-

אבקן ו"סיבוב בושרי" אשר מעל נמצא "מצוק האספלנון" (על שם אספלנון הנקיקים).
דולינת ערער – הדולינה האחרונה בטיול שלנו בתחנת גבעות הקרקש; בשוליה מצאנו פרט זכר מרשים ופרט נקבה נושא פרות גדולים ירוקים. זהו ה**ערער** ה**גלעיני** בעל עלים קוצניים המגיע בלבנון ביער הארזים לגודל וצורה מרשימים.
מעלה החד-אבקן – כך מוצע לקרוא לעליה הקשה מיד אחרי מחסום הצבא ברכבל תחתון, בו בשפך המערבי שולטים **חד-אבקן אדום** ו**נפית קיליקית** המאדימים ומסגילים בשפע פריחה מרשים בחודשי מאי–יולי. מצטרפת לחגיגה **פרגה קרחת** הפורחת בצבע צהוב / אדום ואופיינית לצידי דרך מופרעים ולדרדרות ענק טבעיות.
תצפית שיאון – כך מוצע לקרוא לתצפית בקצה דרך העפר מערבית ליפעת אותה הדריך אותנו עוז גולן. זוהי תצפית מרשימה על הר-דוב, נחל שיאון, ואזור רכס אסטרא – הר שלהבית.
דולינת הגלגל – כך מוצע לקרוא לדולינה הגדולה הצמודה מזרחית למחסום הצבא ברכבל עליון. זוהי הדולינה שבה מוקם לצערנו "צריף האוטיסטים" ושבקרקעיתה מוקם לפנים מתקן ממונע במעלה גולשים עם גלגל הינע גדול (מכאן השם). נשמח אם יוצע שם יותר הולם הקשור לאופיה הגיאומורפולוגי ו/או של טבע הדולינה. רצוננו להדגיש כי השם **דולינת האשחר** ממוקם בטעות במפות מפ"י; זהו שם פורמלי שהוענק לדולינה חצי הרוסה הנמצאת ממש צמוד למתקן הרכבל העליון וגדל בה אשחר לבנון ענק.
גבעת הטרשים – כך מוצע לקרוא לגבעת הטרשים שעלינו עליה ברכס גבעות הקרקש, וממנה צופים על מעלה גולני (ראה מפה מצורפת) וחלקו העליון של נחל גובתא. בטרשים אלה ישנה בליית חלילים מרשימה והם נוצרו על ידי פעילות קרסטית מפותחת ומפולת ענקית של כל גושי האבן כנראה כתוצאה מהתמוטטות מערות מעומק האדמה (או מרעידת אדמה – הוצע בעת הסיור).
דולינת הסלעם – על שם החגב הגדול חסר הכנפיים המאפיין את החגורה הטרגקנטית של החרמון. שם זה הוצע על ידי מייק לבנה ז"ל והתקבל פורמלית אך לצערנו ממוקם במפת מפ"י 50000 במיקום שגוי. ראו במפת עמוד ענן בסימוני העיגולים הכחולים.
יער האלונים – זהו השם המוצע לחלקת היער המרשימה בה סיירנו בתחנה הבוטנית האחרונה בסיור ב-3.6. (בסיור ב-4.6 היינו במקומה במצפה שיאון). ביער זה שולטים האלונים הנשירים **אלון הלבנון** ו**אלון התולע** המרשימים ביותר בחרמון הישראלי. שכיח שם **בן-חוזרר הררי**.

גבעות הקרקש מעל מחנה ערער

רום 1530-1700 מטר, 123 מיני צמחים.

מציאות התחנה: טורגניה שומרית, דבקנית שעירה, חיטת הבר, שילשית צהובה, אכילאה ערבתית

יער ספר הררי ב"גבעות קרקש". צילם: גדי פולק ©

צמחים מייצגים מגבעות הקרקש

שולטים	הערות
שעורת-הבולבוסין	יוצרת "קמה" של 130 ס"מ. צמח ר"ש שבסיס עליו וגבעולו בפני הקרקע אוגרים מזון לשנה הבאה
שיבולת-שועל נפוצה	המין השכיח בחרמון
בן-חיטה דל-שיבולת	
שלהבית צהובת-עלים	
אלון הלבנון	
שזיף הדוב	
שקד קטן-עלים	
אלון התולע	

הצמח	הערות
אריסימון מיובל	
איטן ההרים	
שילטה צרת-עלים	צמח מצליב בין-שנתי הקרוב לסוג **אליסון** אך פרחיו לבנים בוהקים. גדל העיקר בצידי דרך ומעזבות אך "פולש" גם לטרשים טבעיים.
סיסנית שונת-עלים	
ערער גלעיני	
יערת המטבעות	
אדר קטן-עלים ת.מ. חרמוני	
מלעניאל הנוצות	

צמחים אופייניים לחגורת היער ההררי בחרמון. מימין לשמאל: עוזרר סיני. צילם: ישי שמידוב ©. חבושית המטבעות, ערער גלעיני נקבה, ערער גלעיני זכר. צילמה: יעל אורגד ©.
לחצו על התמונות להגדלה

עוד צמחים אופייניים לחגורת היער ההררי בחרמון. מימין לשמאל: קדד השרף, שרדיניה מוצנית, שלהבית צהובת-עלים, אליסון הסלעים.
צילמה: ערגה אלוני ©
לחצו על התמונות להגדלה

קדד אהרנברג במעלה החד-אבקן

כתם צהוב עז מעל רכבל תחתון, רום 1700 מטר.

קדד אהרנברג. צילמה: ערגה אלוני ©

תחנה זו מאפיינת את השפכים בציד הדרך: בעליה התלולה נוצרה בצד הדרך דרדרת מלאכותית תלולה בה בוהקים בפריחה שני מינים: **חד-אבקן אדום** ו**נפית קיליקית** שזה עתה התחילה לפרוח.

שולטים	הערות
חד-אבקן אדום	
נפית קיליקית	
אלון התולע	
אלון הלבנון	
בן-חוזרר הררי	
אלון הלבנון	
אליסון הסלעים	
בן-חיטה דל-שיבולת	המין השולט עתה בכל חגורת היער ההררי. בעל זיפים ארוכים מאוד מאונכים לקרקע.

אופיינים ומיוחדים	הערות
פרגה קרחת	
קדד אהרנברג	
ורד "החרמון"	מין קרוב ל**ורד הכלב** שאין אנו יודעים להגדירו. עולה עד לרום של 2200 מטר ברכס דובדבן.
יערת המטבעות	
חלבלוב קיפודי	
מרמר מקרין	
פואה מצויה	זהו גבול התפוצה העליון של מטפס ים-תיכוני זה.
בן-חיטה תלת-זיפי	
נשרן שעיר [זן פרייטג]	הצמחים גדלים בשולי האלונים בחצי צל. דומה מאוד לנשרן שעיר אך התפרחת דלילה ויותר מכונסת.

דולינות הסלעם וה"גלגל", חגורה כר-קוצית באזור רכבל עליון

רום 2050-2100 מטר, 87 מיני צמחים.

מציאות התחנה: **בת-סיסנית הררית** (קרקעית דולינה), **בן-חרצית דק-עלים** (שולט בדולינות לחות)

שולטים	הערות
ברומית לבדנית	

אופיינים ומיוחדים	הערות
צללית ערערית	

כרבולת מקרינה
קדד אדום-פרחים
קדד קיפודי
חדעד הלבנון
אליסון חרמוני

עריר הלבנון
פרע הלבנון
אגרופירון הלבנון
דובדבן שרוע
חלבלוב הפקעת
חלבלוב מול-הלבנון
חלבלוב קיפודי
צבעוני החרמון
זמזומית החרמון

נופי צומח בחגורה הכרקוצית (טרגקנטית).
למעלה מימין - כרים קוצניים של כרבולת מקרינה (בפריחה) וחדעד הלבנון. למעלה משמאל: מדרון מערבי מוכה רוח בשליטה של קדד קיפודי ואליסון חרמוני. צילם: גדי פולק ©
למטה מימין: דולינת הגלגל, ורוניקה מזרחית בפריחה. למטה משמאל: ברומית לבדנית על רקע של שלוחת דודבן. צילמה יעל אורגד ©

צמחים אופייניים לחגורה הכרקוצית בחרמון. מימין לשמאל: עריר הלבנון, צבעוני החרמון, אליסון חרמוני, דובדבן שרוע. צילמה: ערגה אלוני ©
לחצו על התמונות להגדלה

יער האלונים ליד רכבל תחתון

יער תפארת של אלון לבנון ואלון תולע במפנה צפוני תלול. מספר מיני צמחים בתחנה- 76.
מציאות התחנה: חסנית דביקה, קלינופודיון מנוצה, קורידלית הסלעים, חוחן צמיר, ורוניקה מאפירה, בן-חוזרר הררי, בן-חוזרר סוככני (עלה שלם מלבין בחלקו התחתון) **לוענית הלבנון** ו**ארנרית הסלעים**.

צמחי יער האלונים ליד רכבל תחתון

שולטים	הערות
אלון הלבנון	
אלון התולע	
בן-חוזרר הררי	
פטל לביד	
לקוקיה כרתית	
בסלעים במפנה צפוני:	
ארנרית הסלעים	
שושנתית הלבנון	
לוענית הלבנון	

אופיינים ומיוחדים	הערות
בוצין הבשן	
לקוקיה כרתית	סוככי ר"ש בעל עלי-ענק הדומים לעלי **מורית גדולה** אך פריו בעל זיזים מרובים לעומת הפרי החלק-מצולע של המורית.
בן-חוזרר מלבין	
יערת המטבעות	
ארנרית הסלעים	
ספלול מחוספס	

מימין – יער האלונים. צילם: גדי פולק ©. משמאל: אלון חרמוני (הלבנון). צילם: ישי שמידוב ©

מצפה שיאון מערבית ליפעת

תצפית מהממת על אזור הר דוב, רום 1600, 96 מיני צמחים.

מציאות התחנה: נדד סורי, טופח עדין, בוצין הבשן, שום ההרים, מרוות הפטל, דרדר אביבי, צללית מאונקלת, ולריינית מאוצבעת, וחופניים קצרי-עלי.

שולטים (ח"ש באדום)	הערות
אלון התולע	
אלון הלבנון	
שזיף הדוב	
יערת המטבעות	
תלתן הדור	
בקיית הכרשינה	
חופניים קצרי-עלי	
שום ההרים	

אופיינים ומיוחדים	הערות
נדד סורי	
פרע מחוספס	
טופח עדין	
מרוות הפטל	
דרדר אביבי	
חופניים קצרי-עלי	
בוצין הבשן	
שום הכרמל	

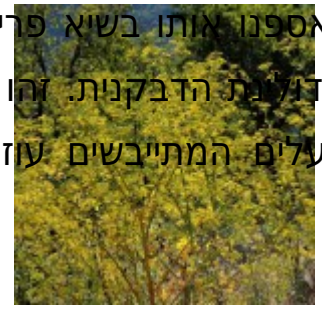
מבחר צמחים ממצפה שיאון. מימין לשמאל: אדר קטן-עלים, ורד הכלב, שום הכרמל, נדד סורי. צילמה: יעל אורגד © לחצו על התמונות להגדלה

צמחים מיוחדים בתחנות ההשתלמות

צלבית ארוכת-שיבולת זן ריסני – הצלבית החד-שנתית השכיחה ביער ההררי שונה בהופעתה מאוכלוסיות המין הידוע לנו מהחבל הים-תיכוני (שם **צ ארוכת שיבולת** הוא מין הצלבית השכיח ביותר בחורשים ושטחים פתוחים הרריים). הצמחים עדינים יותר ואורך התפרחת קטן לרוב מ-8 ס"מ. בשולי החפה המלווה כל פרח יש שפה ריסנית ובכך נבדל זן זה מהזן הרגיל השכיח בחגורה הים-תיכונית.

טורגנית שומרית – זוהי המציאה השניה בחרמון; בפעם הראשונה נמצא מין צופני נדיר זה על ידי אורי פרגמן-ספיר במצפה שיאון ליד יפעת. אורי הגדיר אותו כמין חדש לחרמון ולישראל, בעיקר על סמך העלה המיוחד שלו בעל אונות חוטיות הדומות משהו לעלי שומר (ומכאן שם המין). מאידך הפרי בעל השיכים שבסיסם מתרחב מסגיר את היות המין בקבוצת הגזר; הוא קרוב ביותר במבנה הפרי לסוג **טורגניה** ולכן נתנו לסוג את השם המדעי והעברי הקרוב- "טורגנית".

דבקנית שעירה – מין צפוני זה של החגורה ההררית בדרום הים התיכון, נאסף עד כה בחרמון רק פעם יחידה- בשנת 1985 באזור הרכבל התחתון ומאז כולם מחפשים אחריו ולא מוצאים. והנה בהכנה להשתלמות זו, בתאריך 21-5-2015 אספנו אותו בשיא פריחה בשולי הדולינות העליונות של גבעות הקרקש- בדולינת הערער ובדולינת הדבקנית. זהו מין חד-שנתי בעל עוקצי פרח המתכופפים בשלב הפרייה מטה והעלים המתייבשים עוזרים בהפצת הפירות כמו בכל שאר מיני הדבקנית.

נדד סורי – צמח סוככי ענק המתנשא לגובה של 3-2 מטר. בחרמון הוא נדיר מאוד וגדל רק בשולי מצוקי גיר במפנים צפוניים ברום 1550 עד 1950. לצמח עלי שושנת ענקיים המנוצים פעמיים לאונות רחבות אליפסיות. מהשושנת מתנשא עמוד מסועף בעל סוככים צהובים המבשילים לפרי עגלגל בעל צלעות. התפרחות המאוחרות בעלות פרחים רק

זכריים.

קחווינה חרמונית – מין חד-שנתי של **קחווינה** אשר נתגלה על ידי אורי פרגמן-ספיר רק לפני 7 שנים והיה ידוע עד כה רק מאזור הר-שקד. מתאפיין בקרקפת דומה ל**קחוון** אך חסרה את דור הפרחים הלשוניים הלבנים (בתורכיה מופיעה זן בעל הפרחים הלשוניים). הסימן המובהק של הצמח הוא העיבוי "המופרז" של עוקץ הקרקפת בפריה.

חופניים קצרי-עלי – מין חדש לחרמון ולפלורה של ישראל שמצא עוז גולן רק לפני שבועיים באתר זה. הצמח רב-שנתי בעל שושנת ירוקה בעונה זו של השנה וגדל בעיקר בשולי ים המוצלים של עצי האלון באזור מסביב לתצפית שיאון.

שום ההרים – גיאופיט הגדל בישראל אך ורק בחרמון בחגורה ההררית ובחלק התחתון של החגורה והטרגקנטית מרום 1600 מטר ועד 2200 בעיקר במדרונות תלולים צפוניים על תשתית גיר קשה בדרדרות או במסלעות. צמח גבוה וזקוף (50-80 ס"מ) בעל עלים שטוחים (על כן משתייך לקבוצת **שום גבוה** – sec. allium , ממנה תורבת **בצל הגינה**) ותפרחת קרקפת קטנה בקוטר 2 ס"מ ופרחים ירקרקים צהבהבים. בהשתלמות ראינו (לדעת הכותב..) צמחי כלאיים בין **שום עגול** ל**שום ההרים**, המשתייכים לאותה סקציה, ובהם חלק הפרחים היו ירקרקים ומיעוטם היה בעל צבע סגול כהה.

ספרות עזר מומלצת הנזכרת בסיכום:

שמידע א וסיני ג 1974 השלג בחרמון. כולל אלבום מצבי שלג בהר חרמון. צ.ה.ל. חוברת פנימית , 64 + 49 עמוד.

שמידע א ולבנה מ 1979 טבע החרמון . הוצאת הקבוץ המאוחד, 275 עמודים.

שמידע א ולבנה מ 1979 טבע החרמון . הוצאת הקבוץ המאוחד, 275 עמודים.

שמידע א ולב-ארי י 1982 הצומח והיערות של דרום לבנון. עלון "רתם" מס' 100 ,5 עמודים.

שמידע א 1982 על הצומח בדרום לבנון. "טבע וארץ", כ"ד:6 עמ' 247-244..

שמידע א 1982 צמחים צפוניים בלבנון וכאלה שאינם גדלים בישראל. "טבע וארץ", כ"ה:1

תיקונים לשמות צמחים שנמסרו בטעות בעת ההשתלמות והגדרות מעודכנות :

שם מוטעה שנאמר בשדה	השם הנכון	הסבר והערות
חופניים קצרי-גבעול	**חופנים נמוכים**	ועדת השמות של האקדמיה (2004) שנתה את השם העברי הקודם(מגדיר צמחי החרמון 1981) לשם חופניים נמטוכים. ל"צערנו" עלינו ללכת בעקבותיה!
רפרף אביבי	**רפרף ארוך-עוקצים**	כל האוכלוסיות אשר הוגדרו כ**רפרף אביבי** מישראל – התברר שהן שייכות למין **רפרף ארוך-עוקצים** ולא ל**רפרף אביבי** שהוא מין אירופי בעל תפרחת יותר צפופה.
פרג סורי	**פרג אגסי זן סורי**	בעקבות המעברים הרבים בצורת הפרי (יחסי אורך רוחב משתנים באותה אוכלוסיה) המדריך "התייאש" ומציע לאחד את כל קבוצת **פרג אגסי** בישראל (כלומר **פ.סורי**, **פ. נחות** ו**פ. סמור**)- ל**פרג אגסי** עם 3 זנים: זן נחות הנפוץ בשפלת-החוף, זן סמור הגדל במדבר וזן סורי הנפוץ בגולן בצפון מזרח הגליל ומעט במערב הגליל.
פרג מסופק	**פרג אגסני**	
בן-חוזרר לבנוני	**בן-חוזרר הררי**	ועדת השמות של האקדמיה (2004) שינתה את השם העברי הקודם (מגדיר צמחי החרמון 1981) לשם **בן-חוזרר הררי**. ל"צערנו" עלינו ללכת בעקבותיה!
הרדופנין צר-עלים	**הרדופנין רב-העמודים**	ועדת השמות של האקדמיה (2004) שינתה את השם העברי הקודם לשם **הרדופנין רב-העמודים**. ל"צערנו" עלינו ללכת בעקבותיה!
יערה עגולת-עלים	**יערת המטבעות**	ועדת השמות של האקדמיה (2004) שינתה את השם העברי הקודם (מגדיר צמחי החרמון 1981) לשם **יערת המטבעות** . ל"צערנו" עלינו ללכת בעקבותיה!
שלהבית קצרת-שפה	**שלהבית הררית**	ועדת השמות של האקדמיה (2004) שינתה את השם העברי הקודם (מגדיר צמחי החרמון 1981) לשם **שלהבית הררית**.
סיסנית הרריתסיסנית שונת-גלומות	**סיסנית שונת-עלים**	פליטה "קולית" של המדריך בשדה...
דבשית	**הררית**	ועדת השמות של האקדמיה (2004) שנתה את השם העברי של הסוג מ**דבשית** ל**הררית**. ל"צערנו" עלינו ללכת בעקבותיה!
דבשית שעירה	**הררית שעירה**	ועדת השמות של האקדמיה (2004) שינתה את השם העברי הקודם של הסוג (פלורה פלשתינה 1986)) לשם **הררית שעירה** . ל"צערנו" עלינו ללכת בעקבותיה!
דבשית לבידה (אצל פינברון ודנין 1991)	**דבשית שונת-גלומות**	השם העברי של המין – על-פי מגדיר זהרי 1989.עקב בלבול טקסונומי אין אפשרות לתת את השם העברי ברשימת האקדמיה.
בקיה טופחיתית	**בקיה טופחנית**	השם העברי הנכון על פי רשימת האקדמיה העברית ללשון (2004)
בת-סיסנית סיני	**בת-סיסנית הררית**	ועדת השמות של האקדמיה (2004) שינתה את השם העברי הקודם(מגדיר צמחי החרמון 1981) לשם **בת-סיסנית הררית** . ל"צערנו" עלינו ללכת בעקבותיה!
בן-חיטה שלוש-זיפי	**בן-חיטה תלת-זיפי**	השם העברי הנכון על פי רשימת האקדמיה העברית ללשון (2004)
מרוביון	**מרמר**	ועדת השמות של האקדמיה (2004) שנתה את השם העברי של הסוג מ**מרוביון למרמר**. ל"צערנו" עלינו ללכת בעקבותיה!
מרמר הערבות	**מרמר מקרין**	בחרמון גדל רק מין אחד אקסקלוסיבי של מרמר בחגורה ההררית והטרגקנטית זהו **מרוביון מקרין** (מין שני, **מ.מצוי** הוא מין של צידי דרכים ואשפתות הגדל גם בישראל).

מרוביון יתדי	**מרמר מקרין**	בעבר קראו ל**מרמר מקרין** בעברית **מרוביון יתדי** (בכתבי יד משנות העשרים עד התשעים של המאה הקודמת) בשל החלפת השם המדעי.
אלון חרמוני	**אלון הלבנון תת-מין חרמוני**	אפשר לקצר ולקרוא לתת-המין בפשטות **אלון חרמוני**, אך בכתובים מומלץ לכתוב את השם העברי הפורמלי.
אדר חרמוני	**אדר קטן-עלים תת-מין חרמוני**	אפשר לקצר ולקרוא לתת-המין בפשטות **אדר חרמוני**, אך בכתובים מומלץ לכתוב את השם העברי הפורמלי.
שום החרמון	**שום ההרים**	פליטה "קולית" של המדריך בשדה...בקשר להגדרת מיני השומים – מומלץ לקרוא ולהשתמש בחוברת רתם מס.15 "הסוג שום בישראל" מאת פ.קולמן (1985).
שום האבקנים	**שום לבן-קליפה**	המדריך טעה בתחנת "גבעות הקרקש" : גם למין זה יש אבקנים בולטים, אולם צבע העטיף ירקרק ובקרקע יש בצלצולים אחדים בסמוך לבצל הלבן.
ריבס חרמוני	**ריבס אמיתי**	ועדת השמות של האקדמיה (2004) שינתה את השם העברי הקודם (מגדיר צמחי החרמון 1981) לשם **ריבס אמיתי**. ל"צערנו" עלינו ללכת בעקבותיה!
בולבוסן א"י זן נמוך	**בולבוסן קוטשי**	
ורד "החרמון"		המדריך חושב כי הורד הזה הדומה ל**ורד הכלב**, אשר פרח בורוד מדהים ברום 1650-1800(בשנה שעברה פרח ברום 1900-2200 בהשתלמות.כלנית בחרמון) – הוא מין שונה ונוסף ל**ורד הכלב**.
חסה כחולת-פרחים זן צהוב	**חסת הפקעות**	עוז גולן אסף בגבעת הטרשים בגבעות הקרקש ברום 1600 מטר. לצמח פרחים בצבע צהוב חוור. יש הרואים בטקסון זה מין נפרד ועצמאי מ**חסה כחולת-פרחים**. בחרמון שני הטקסונים מקיימים אוכלוסיות נפרדות ויש להם בית-גידול שונה. אולי זו דוגמא נוספת ל"טרמינל ספליטינג" כמו ב**לחך כדורי**.
קחוון החרמון	**קחוון שניר**	הטקסון אשר בעבר קראנו לו בשם **קחוון החרמון** – הגדרתו היותר נכונה היא **קחוון שניר**. זהו מין הקחוון הנפוץ והשולט בחגורה הטרגקנטית ועד 1600 מטר.
אריסימון איזמירי	**אריסימון מיובל**	האי בהירות הטקסונומית הקיימת בהגדרת טקסון זה מאלצת אותנו להחזיק בשם העברי הישן (ראה חוברת – מגדיר צמחי החרמון 1981).
צלע-שור בואסיה	**צלע-שור לבנונית**	
עלקת נטויה	**עלקת שולץ**	נאסף פרט בודד בין יפעת למצפה שיאון אשר הוגדר בטעות בשדה כעלקת נטויה (מין השכיח בחולות ובמדבר). יתכן והייתה זו עלקת שולץ.
תלתן חדוד	**תלתן ווילוב**	הטקסון אשר בעבר קראנו לו שמנים רבות בשם **תלתן חדוד** – הגדרתו היותר נכונה היא **תלתן ווילוב**. זהו מין התלתן מקבוצת "הלבנים", השולט בחורש ים-תיכוני פתוח בכל רחבי החבל הים-תיכוני ובמיוחד בגליל ובגולן הצפוני.
חספסנית החרמון	**חספסנית זיפנית**	

תמונה השער : משתלמי כלנית בדולינת הגלגל בחגורה הכרקוצית בחרמון. צילם: גדי פולק

©

==========

כל הזכויות שמורות ל"כלנית" ©

ציטוט: שמידע א 2015 השתלמות כלנית בחרמון – 3-4.6.2015, כתב-עת "כלנית" מספר 2.

השתלמות כלנית בחרמון 3-4.6.2015

==========